

попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення", згідно якого основні принципи та напрями державної політики спрямовані на попередження куріння тютюнових виробів, зниження рівня їх вживання серед населення, обмеження доступу до них дітей, охорони здоров'я населення від шкоди, що завдається їхньому здоров'ю внаслідок розвитку захворювань, інвалідності, а також смертності, спричинених курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання.

Проведений судово-фармацевтичний моніторинг свідчить про те, що в останні роки збільшилося розповсюдження тютюнопаління серед населення, зокрема серед жінок і підлітків. Куріння являється однією з найголовніших причин захворюваності, смертності населення, а також скоєння злочинів, наприклад, крадіжок, хуліганських дій, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів тощо. Саме нікотин – психоактивна речовина, що міститься в тютюні, у разі вживання тютюнових виробів особою у будь-який спосіб здатен викликати залежність.

Державна політика щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення повинна ґрунтуватися на принципах законності; комплексності організаційно-правових, соціально-економічних, медично-фармацевтичних та інших заходів, спрямованих на охорону здоров'я населення шляхом попередження та зменшення вживання тютюнових виробів; поступовості та поетапності заходів, спрямованих на зменшення вживання тютюнових виробів серед різних соціальних та вікових груп населення;

пріоритетності запобіжних заходів, спрямованих на попередження вживання тютюнових виробів серед дітей та молоді; індивідуального підходу і доступності лікувально-профілактичних заходів для кожної особи, яка бажає позбутися шкідливої звички курити тютюнові вироби чи іншим способом їх вживати; доступності інформації для населення про шкоду для здоров'я людини вживання тютюнових виробів, впливу тютюнового диму та перевагу здорового способу життя.

Відповідно до статті 13 Закону України "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення" реалізація (продаж) тютюнових виробів, предметів, пов'язаних з їх вживанням, забороняється особам, які не досягли 18-ти річного віку. Також забороняється тютюнопаління на робочих місцях та в громадських місцях, за винятком спеціально для цього відведених місць. Власник приміщення або орендарі відповідних споруд повинні відвести спеціальні місця для куріння, обладнані витяжною вентиляцією чи іншими засобами для видалення тютюнового диму, а також розмістити наочну інформацію про розташування таких місць та про шкоду, якої завдають здоров'ю людини тютюнопаління чи інші способи вживання тютюну. У громадських місцях для осіб, які не курять, повинно відводитися не менше ніж 50 відсотків площі цих громадських місць, розміщеної так, щоб тютюновий дим не поширювався на цю територію.

Таким чином, приведено державну політику щодо заходів попередження вживання тютюнових виробів.

Особливості законодавчого супроводу митного оформлення лікарських засобів в Україні

В.М.ТОЛОЧКО, д.фарм.н., професор; М.В.ЗАРІЧКОВА; М.В.ЧЕШЕВА, к.фарм.н., доцент /Національний фармацевтичний університет/

Фармацевтична галузь - невід'ємна складова системи охорони здоров'я. Її розвитку уряд надає великого значення, адже здоров'я людини - серед основних загальнонаціональних пріоритетів. Нами був проведений аналіз росту активності українських фармацевтичних підприємств щодо імпорту ЛЗ в Україну. Статистичні дані свідчать про те, що доля імпортової фармацевтичної продукції на сьогоднішній день складає більше половини від загального об'єму фармацевтичного ринку, а це ставить Україну в велику залежність від світового ринку лікарських засобів (ЛЗ) і виробів медичного призначення (ВМП) та підкреслює велике значення зовнішньоторгівельної діяльності (ЗТД) для фармацевтичного сектора України.

Вивчення нами законодавчої бази, яка регулює ЗТД, показало, що вона крок за кроком наближається до норм та вимог Європейського Союзу, проте потребує подальшого удосконалення.

Гармонізація нормативно-правової бази, що регулює митне оформлення ЛЗ і ВМП, з директивними документами Європейського Співтовариства буде сприяти поступовому запровадженню європейських норм і правил митного оформлення фармацевтичної продукції на Україні. Вже на сьогоднішній день скасовано ліцензування імпорту ЛЗ та створена єдина міжвідомча база даних ЛЗ, зареєстрованих в Україні, яка інтегрована в систему митного оформлення вантажів Державної митної служби України. Також встановлена нульова ввізна ставка мита на ЛЗ. Неузгодженість норм і правил митного оформлення ЛЗ країн-імпортерів і України призводить до того, що до одного і того ж ЛЗ застосовуються різні вимоги. Так, певний ЛЗ в Україні може, наприклад, класифікуватися як

препарат психотропної дії, а в інших країнах – ні. Наприклад, дуже популярні та дозволені до вживання за кордоном (країни Європи, Молдова) препарати «Феназепам», «Бромазепам», «Реланіум» або «Сібазон» чи «Діазепекс» (комерційні назви діазепаму), «Нітрозепам» та інші в Україні належать до Списку №2 Таблиці III «Психотропні речовини, обіг яких обмежено і стосовно яких здійснюється підвищений контроль» (Постанова КМУ «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» від 06.05.2000 р. №770 (далі – Перелік №770). Виходячи з цього та залежно від кількості та обставин виявлення переміщення цих ЛЗ через кордон України може класифікуватися і як порушення митних правил, і як кримінальний злочин, контрабанда психотропних речовин. В Україні існує також іще одна особливість стосовно віднесення окремих речовин, до категорії прекурсорів. Вони використовуються при виготовленні наркотичних засобів чи психотропних речовин, а їх перелік наведено у Таблиці IV Переліку №770. Стосовно деяких прекурсорів існує особливість їх обігу, тобто немає обмежень на сам обіг, а лише вживаються заходи контролю (список №2 Таблиці IV Переліку №770). Це відомі ацетон, перманганат калію («марганцівка»), сірчана та соляна кислоти тощо.

Виходячи з вище сказаного можна стверджувати, що митна політика уряду, яка відповідає інтересам як вітчизняних виробників, так і широких верств населення повинна бути спрямована на вдосконалення законодавчих вимог до митного оформлення ЛЗ. Для цього, по-перше, необхідно сприяти розширенню зовнішньоекономічних позицій держави, через зацікавлення іноземних та

вітчизняних суб'єктів господарювання в здійсненні ЗТД. По-друге, є необхідним встановлення єдиних з Європою норм та правил митного оформлення, шляхом

гармонізації нормативно-правової бази, що регулює митне оформлення ЛЗ і ВМП з директивними документами Європейського Співтовариства.

Заходи з відновлення психофізичних ресурсів працівників практичної фармації

І.В.МІЩЕНКО, к.фарм.н., доцент /Національний фармацевтичний університет/

здійснення професійної діяльності в аптеках та на фармацевтичних підприємствах об'єктивно відбувається за умов підвищеного психологічного навантаження, що може негативно впливати на розвиток професійних та особистісних якостей працівників, вести до зниження виробничої віддачі. Тому забезпечення повноцінного відновлення фізичного та психологічного потенціалу працівників є одним з важливих завдань кадрового менеджменту у галузі фармації. Попередніми нашими дослідженнями було виявлено наявність ознак професійного вигорання у значній кількості респондентів (72%) [1], що засвідчило актуальність досліджень з цього

напряму. На наступному етапі роботи була поставлена мета вивчити чинники, які допомагають швидкому відновленню психофізичних ресурсів працівників. Проведені анкетні опитування виявили декілька основних заходів, які з цією метою застосовують на практиці працівники фармацевтичних підприємств (кількість опитуваних – 177). Характерно, що процес відновлення ресурсів пов'язували тільки із заходами, які застосовувались поза межами виробничого процесу. Проте сучасні наукові дослідження з валеології свідчать про найбільший вплив на стан здоров'я образу життя в цілому - як на виробництві, так і поза його межами.

Таблиця

Засоби відновлення психофізичного потенціалу спеціалістами фармації поза межами виробничого процесу

№	Засіб	Кількість респондентів
1.	Бесіда з довіреною особою (другом, членом сім'ї)	56%
2.	Повноцінний тривалий сон	32%
3.	Самоаналіз	28%
4.	Пасивні форми відпочинку	24%
5.	Активні форми відпочинку	12%
6.	Застосування лікарських засобів	0
7.	Консультації у спеціаліста (досвідченого провізора, керівника, психолога)	0

Слід також зазначити, що заходи не застосовувались ізольовано один від одного. Кращі результати отримувались у випадку комплексного їх поєднання.

Висновки

Виконання професійних обов'язків фахівців практичної фармації пов'язане із підвищеною психологічною напругою, що підвищує ризик розвитку негативних явищ зниження. Для ефективного відновлення професійного та особистісного потенціалу працівників оптимальним є застосування комплексу заходів як протягом самого виробничого процесу, так і за його межами. Програми підвищення кваліфікації спеціалістів фармації мають

містити матеріали щодо механізмів та засобів швидкого і ефективного відновлення психофізичних ресурсів спеціалістів, бо це сприяє свідомому удосконаленню уміння управляти власною поведінкою в складних умовах професійного спілкування.

Література

[1] Мищенко І.В. Изучение явлений профессионального «выгорания» у специалистов фармации // В кн. Валеология: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку / Матер. III міжнародної науково-практичної конференції 8-10 квітня 2005 р. У 2-х ч./ За ред. проф. Гончаренко М.С.- Х.: 2005. Т.1.-Ч.2.- (242 с).- С.112-115.

Актуальні підходи до формування товарного асортименту фармацевтичних підприємств

**М.М.СЛОБОДЯНЮК, д.фарм.н., професор;
С.В.ЖАДЬКО /Національний фармацевтичний університет/**

Формування асортименту фармацевтичного підприємства залежить від багатьох факторів, починаючи з технічної можливості виробництва того чи іншого препарату і закінчуючи наявністю фінансових і трудових ресурсів для його просування на ринок. Зарубіжні виробники оригінальних та інноваційних препаратів часто спеціалізуються на розробці і виробництві препаратів певних терапевтичних категорій, зменшуючи витрати на розробку, клінічні дослідження і просування препаратів. Виробники генерикових препаратів звичайно спеціалізуються на певних лікарських формах, тобто на подібних технологіях (таблетки, ін'єкційні розчини, мазі і т.п.)

У практиці вітчизняних фармацевтичних підприємств переважають два підходи до вибору препаратів і включення їх в асортимент. Один із них – це поповнення

асортименту за рахунок широковідомих і популярних в Україні генерикових препаратів, що тривало існують на ринку (цинаризин, ніфедипін, бромгексин, диклофенак, дротаверин та ін.). Незважаючи на високий рівень конкуренції на таких сегментах ринку, низькі ціни і невисокий рівень прибутку, цей підхід все ж забезпечує короткотривалу перспективу для підприємства, дозволяє знижувати затрати на просування препарату. Інший підхід оснований на поповненні асортименту за рахунок нових для України препаратів-генериків по закінченні терміну дії патентів на оригінальні препарати (розувастатин, орлістат, сибутрамін, амлодипін, симвастатин). Такий підхід орієнтований на довготривалий економічний розвиток підприємства в умовах активізації конкуренції, вимагає значних фінансових ресурсів на просування препарату і розширення цільового сегменту для його реалізації.